

SÄHKÖISEN LASKUTUSPROSESSIN TEHOSTAMINEN

Medictes Oy

Elisa Halonen

Opinnäytetyö
Elokuu 2014
Liiketalous

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

ELISA HALONEN:
Sähköisen laskutusprosessin tehostaminen
Medictes Oy

Opinnäytetyö 41 sivua, joista liitteitä 0 sivua
Elokuu 2014

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli sähköisen laskutusprosessin tehostaminen toimeksiantaja Medictes Oy:lle. Tarkoituksena oli kartoittaa laskutusratkaisu, jolla laskutusprosessi nopeutuisi, tehostuisi ja olisi mahdollisesti edullisempaa kuin nykytilanteessa. Opinnäytetyö toteutettiin tapaustutkimuksena. Teoriaosuudessa käsiteltiin sähköistä laskutusta. Työtä laatiessa otettiin huomioon työn tavoite, tarkoitus ja yksittäiset toimeksiantajakohtaiset tarpeet. Tutkimuksessa kartoitettiin eri laskutusohjelmistoja ja tilitoimistoja vaihtoehtoina laskutusprosessin tehostamiseksi.

Tuloksissa kerrotaan kolmen tarkastellun ohjelmiston ominaisuudet ja kahden tilitoimiston palvelut. Selkeästi monipuolisin ohjelma oli Laskutusohjelma 3, joka yhdessä sertifioidun partnerin Tilitoimisto B:n kanssa tarjosi parhaimmat palvelut prosessin tehostamiseksi. Laskutusohjelma 3 oli tarkastelluista ohjelmista kallein vaihtoehto.

Johtopäätöksenä oli sähköisen laskutusprosessin tehostaminen valitsemalla yrityksen laskutusohjelmistoksi Laskutusohjelma 3 ja tilitoimistoksi Tilitoimisto B. Näin laskutusprosessista saadaan entistä tehokkaampi ja nopeampi muun muassa manuaalisten työvaiheiden vähentyessä. Huomiona oli myös kustannusten väistämätön nousu prosessin tehostamiseksi. Pk-yrityksille ei ole tällä hetkellä tarjolla sellaisia edullisia laskutusohjelmia, jotka tarjoaisivat yhtä monipuoliset ominaisuudet kuin valitussa Laskutusohjelma 3:ssa. Pk-yrityksille tarvitaankin entistä enemmän sähköisten laskutusohjelmien tarjontaa.

Osa työstä on luottamuksellista, mikä on poistettu työn julkisesta raportista toimeksiantajan pyynnöstä.

Asiasanat: sähköinen laskutus, laskutusprosessi.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Business administration

ELISA HALONEN:
A More Effective Electronic Invoicing Process
Medictes Oy

Bachelor's thesis 41 pages, appendices 0 pages
August 2014

The objective of this thesis was to improve the electronic invoicing process of the company which commissioned the work, Medictes Oy. The purpose of this thesis was to find an invoicing solution that would make the invoicing process faster, more effective and possibly more affordable. The thesis was conducted as a case study. The theoretical part deals with electronic invoicing. Different invoicing programs and accounting companies were compared for the study.

In the results section, the features of three invoicing programs and the services of two accounting companies are presented. The results show that the most versatile and at the same time the most expensive program was Program 3. This program, used simultaneously with the services of Accounting Company B provided the best option for making the invoicing process more effective.

The findings suggest that Medictes should choose Program 3 as their invoicing program and Accounting Company B as their accounting company in order to make their electronic invoicing process more effective. However, costs would inevitably increase as a result. It seems that more programs for electronic invoicing should be launched to meet the needs of small and medium-sized companies in a way that is user-friendly and affordable.

For reasons of confidentiality, some parts of this thesis have been removed from the public version at the request of the commissioning company.

Key words: electronic invoicing, invoicing process.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
1.1	Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus.....	7
1.2	Opinnäytetyön rajausta ja tutkimusmenetelmät.....	8
2	SÄHKÖINEN LASKUTUS.....	10
2.1	Sähköiset laskut.....	11
2.1.1	Verkkolasku.....	12
2.1.2	EDI-lasku.....	14
2.2	Sähköisen laskutuksen kanavat.....	14
2.2.1	Verkkolaskuoperaattorit.....	15
2.2.2	Eräsiirto.....	15
2.2.3	Pankki- ja sähköpostilaskutus.....	16
2.3	Sähköisen laskutuksen järjestäminen.....	16
2.3.1	Olemassa olevan ohjelmiston täydentäminen.....	17
2.3.2	Palvelun ulkoistaminen.....	17
2.3.3	Uuden ohjelmiston hankinta.....	18
2.4	Sähköisen laskutuksen käyttö yleisesti.....	19
2.4.1	Tehokkuus.....	19
2.4.2	Tulevaisuuden näkymät – yritysten siirtyminen verkkolaskuihin.....	20
3	MEDICTES OY:N ESITTELY.....	23
3.1	Toiminta.....	23
3.2	Laskutusprosessin nykytilanne.....	23
4	LASKUTUSPROSESSIN TEHOSTAMISEN VAIHTOEHDOT.....	25
4.1	Yrityskohtaiset tarpeet.....	25
4.2	Ohjelmiston valitseminen.....	26
4.2.1	Laskutusohjelma 1.....	27
4.2.2	Laskutusohjelma 2.....	29
4.2.3	Laskutusohjelma 3.....	31
4.3	Tilitoimiston valitseminen.....	33
4.3.1	Tilitoimisto A.....	33
4.3.2	Tilitoimisto B.....	34
5	TULOKSET.....	35
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	37
	LÄHTEET.....	39

ERITYISSANASTO

ASP	Application Service Provider, Application Service Provision – Sovellusvuokrausta, jossa ulkopuolinen palveluntarjoaja omistaa ohjelmistot ja asiakas vuokraa ne käyttöönsä. Ohjelmistoa käytetään Internetin kautta.
EDI	Electronic Data Interchange – sähköinen tiedonsiirto, joka on kehitetty ennen verkkolaskua ja perustuu kahden organisaation välisten hankintasanomien sähköistämiseen ja niiden automaattiseen käyttöön. Vastaa suomenkielistä termiä OVT, organisaatioiden välinen siirto.
EDIFACT	EDI for Administration, Commerce and Transport - Suomessa yleisessä käytössä oleva EDI-standardi.
EDI-lasku	Lyhennys EDIFACT-laskusta. EDI-lasku soveltuu tilanteisiin, joissa laskuttajan tuottamaa aineistoa joudutaan täydentämään tai muokkaamaan vastaanottajan tarpeisiin soveltuvaksi. EDI-laskua edeltää usein sähköinen tilaus.
Finvoice	Suomalaisten pankkien määrittelemä verkkolaskun esittämis-tapa.
iPost-kirje	Aikaisemmin käytettiin nimitystä e-kirje. Jos laskun vastaanottaja ei voi käsitellä verkkolaskuja, lasku voidaan lähettää sähköisesti iPost-kirjeenä ulkoiselle palveluntuottajalle, joka tulostaa laskun paperille ja toimittaa sen postitse laskun vastaanottajalle.
SaaS	Software as a Service – Ohjelmistoja ei asenneta asiakkaan laitteistoihin, vaan ne toimivat palveluntarjoajan ylläpitämäl-tä palvelimelta tietoverkon kautta Internet-selaimen avulla.
Skannaus	Paperisten laskujen skannauksessa laskutiedot muutetaan sähköiseen muotoon. Manuaalisessa skannauksessa skanna-taan pelkästään laskun kuva, ja laskun tiedot, kuten laskun päivämäärä, eräpäivä, summa, viite ja toimittajan pankkiyh-teydet, tallennetaan käsin. Automaattisessa skannauksessa paperilaskun tiedot voidaan poimia automaattisesti sähköi-seen ostolaskujen käsittelyjärjestelmään.

Sähköinen lasku	Sähköisessä muodossa olevan laskun yleisnimitys, joka sisältää verkkolaskut, EDI-laskut ja sähköpostilaskut.
Verkkolasku	Verkkolaskulla laskutustiedot siirtyvät sähköisesti myyjän taloushallinnon järjestelmästä ostajan taloushallinnon järjestelmään tai yksittäisen kuluttajan verkkopankkiin.
Verkkolaskuosoite	Osoite, johon verkkolaskut toimitetaan, esimerkiksi OVT-tunnus tai IBAN-tunnus.
Verkkolaskustandardi	Verkkolaskun esittämistapa, kuten Finvoice, TEAPPSXML tai eInvoice.
XML	eXtensible Markup language – laajeneva merkkaukieli, jolla kuvataan tiedon rakenne ja joka toimii useiden standardien, kuten Finvoicen, perustana. Jotta kaksi xml-kyvykästä järjestelmää ymmärtäisivät toisiaan, tieto on kuvattava xml:n ohjeiden mukaan. Xml on vain piirustus, jonka mukaan on sovittava tarkemmin, kuinka järjestelmät keskustelevat keskenään.

(Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011.)

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyö tehdään toimeksiantona oululaiselle pk-yritykselle Medictes Oy:lle, jonka liiketoimintaan kuuluvat terveydenhuollon tietojärjestelmiin integroituvat kommunikaatio tuotteet, –sovellukset ja –ratkaisut. Tämän lisäksi yrityksen palveluihin kuuluvat järjestelmäintegrointi-, konsultointi-, projekti- ja koulutuspalvelut. (Medictes: Yritys 2013.) Sen henkilömäärä on tällä hetkellä 7 työntekijää, jotka työskentelevät erilaisissa projekteissa joko Oulun toimipisteessä tai etätyönä muualla (Halonen 2014).

Työn tavoitteena on tehostaa yrityksen sähköistä laskutusprosessia. Tarkoituksena on kartoittaa laskutusratkaisu, jolla laskutusprosessi nopeutuisi, tehostuisi ja olisi mahdollisesti edullisempaa kuin nykytilanteessa. Toimeksiantajalla on tällä hetkellä käytössään internetpohjainen ohjelmisto sähköiseen laskutukseen, joten laskutusprosessin tehostaminen lähtee liikkeelle nykytilanteen arvioimisesta ja sen parannusvaihtoehtojen kartoittamisesta (Halonen 2014).

Idea toimeksiantoon syntyi alun perin, kun toimeksiantajayritys halusi ottaa käyttöönsä sähköisen ostolaskujen vastaanoton joko nykyisessä ohjelmistossaan tai jonkin muun vaihtoehdon kautta. Vähän tämän jälkeen se otettiin käyttöön nykyisessä ohjelmistossa. Tällä hetkellä siis sekä myynti- että ostolaskut käsitellään sähköisesti. Toimeksiantaja haluaa kuitenkin nyt selvittää, voisiko sen laskutusprosessia vielä entisestään tehostaa esimerkiksi tekemällä siitä edullisemmän tai nopeamman. Lisäksi toimeksiantaja haluaisi sähköistää muun muassa matkalaskunsa, mikä ei ole mahdollista nykyisessä ohjelmistossa.

Sähköisen laskutuksen käyttö on yleistynyt nykyaikana sekä yritysten välisessä että yritysten ja kuluttajien välisessä kaupankäynnissä. Kuitenkin pk-yrityksillä sen käyttö on ollut hieman suppeampaa, minkä vuoksi se on edelleen ajankohtainen aihe. Tässä työssä käsitellään sähköistä laskutusta toimeksiantajalle sopivassa muodossa, eli yritysten välistä kaupankäyntiä harjoittavan pk-yrityksen toiminnassa. (Helsingin seudun kauppakamarin tutkimus 2010, 42; Finanssialan Keskusliitto 2011.)

1.2 Opinnäytetyön rajaus ja tutkimusmenetelmät

Tehtävä on rajattu tutkimaan ainoastaan sähköisen laskutuksen tehostamista. Sähköinen laskutus on osa sähköistä taloushallintoa. Sähköiseen taloushallintoon kuuluu muitakin osa-alueita, mutta laskutuksen tehostaminen on toimeksiantajalle tärkein prioriteetti, sillä se tekee laskutuksen itse. Laskutuksen tehokkuuteen vaikuttaa olennaisesti myös laskutusohjelman yhteensopivuus toimeksiantajan tilitoimiston järjestelmien kanssa, mistä tilataan yrityksen kirjanpitoalvelut.

Työ rajataan käsittelemään sellaisia ratkaisuja, joissa manuaalisten vaiheiden määrä on mahdollisimman vähäinen ja laskutusprosessi olisi mahdollisimman sähköinen. Näin ollen esimerkiksi laskujen käsittely paperisena rajautuu vaihtoehtona pois. Tällä pyritään saamaan toimeksiantajan laskutukseen käyttämä työmäärä ja -aika mahdollisimman pieneksi. Myös sellaiset ratkaisut, jotka selvästi soveltuvat paremmin suurempikokoisille yrityksille tai eivät aidosti tehosta toimeksiantajan laskutusprosessia, rajataan pois käsittelystä.

Työ toteutetaan tapaustutkimuksena. Moilanen, Ojasalo ja Ritalahti (2014) kuvaavat tapaustutkimusta lähestymistavaksi, jonka tehtävänä on tuottaa kehittämissuhteita ja -ideoita. Tapaustutkimuksessa tuotetaan tietoa nykyajassa tapahtuvasta ilmiöstä, tässä tapauksessa sähköisestä laskutuksesta, sen todellisessa tilanteessa ja toimintaympäristössä. (Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2014, 52–53.) Saarela-Kinnunen ja Eskola (2007) puolestaan luonnehtivat tapaustutkimukselle ominaiseksi piirteeksi yksityiskohtaisen tiedon tuottamisen yksittäisestä tapauksesta. Tapaustutkimuksen aineistonkeruussa käytetään erilaisia tiedonkeruun ja -analyysin tapoja. (Saarela-Kinnunen & Eskola 2007, 185.)

Tutkimusmenetelminä käytetään haastattelua, havainnointia ja dokumenttianalyysiä. Moilasan ym. (2014) mukaan näitä tutkimusmenetelmiä käytetään kehittämistyössä. Haastattelun tehtävänä on muun muassa asioiden selventäminen tai syventäminen. Havainnointia he kuvaavat systemaattiseksi tarkkailuksi, joka on tärkeä ja hyödyllinen tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmä. Dokumenttianalyysissä tehdään päätelmiä kirjallisesta aineistosta, kuten www-sivuista, lehtiartikkeleista ja raporteista. (Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2014, 104, 106, 114, 136.)

Työn teoriaosuus koostuu sähköisestä laskutuksesta. Työtä laatiessa otetaan huomioon työn tavoite, tarkoitus ja yksittäiset toimeksiantajakohtaiset tarpeet, jotka esitellään seuraavissa luvuissa. Tutkimuksessa kartoitetaan erilaisten laskutusohjelmistojen ominaisuudet, kustannukset ja niiden yhteensopivuus toimeksiantajan toiveiden kanssa. Tiedot ohjelmistoista saadaan sekä Internetistä ohjelmistojen kotisivuilta että suoraan yrityksille lähetettyjen tarjouspyyntöjen kautta. Tämän lisäksi selvitetään sopivien tilitoimistojen palvelut ja hinnat tarjouspyynnöillä.

Työssä käsitellään aluksi sähköistä laskutusta työn teoriaosuutena. Tämän jälkeen esitellään tarkemmin toimeksiantajayritys ja sen tarpeet ja käydään läpi mahdolliset vaihtoehdot sen sähköisen laskutusprosessin tehostamiseksi. Työn lopussa esitellään tulokset ja johtopäätökset.

2 SÄHKÖINEN LASKUTUS

Kirjallisuudessa puhutaan käsitteistä sähköinen ja digitaalinen taloushallinto. Lahden ja Salmisen (2014, 19) mukaan digitaalisuuden käsitteellä tarkoitetaan sähköisessä muodossa olevan tiedon käsittelyä, siirtämistä, varastointia ja esittämistä. Toisena määritelmänä digitaaliselle taloushallinnolle on taloushallinnon kaikkien tietovirtojen ja käsitteilyvaiheiden automatisointi ja käsittely digitaalisessa muodossa (Lahti & Salminen 2014, 24). Sähköisellä taloushallinnolla puolestaan tarkoitetaan sellaista digitaalisen taloushallinnon esiasetta, jossa joitakin työvaiheita joudutaan tekemään käsin. Tällainen tilanne on esimerkiksi laskutusprosessissa, jossa vastaanotetut paperiset ostolaskut joudutaan skannaamaan omalle tietokoneelle sähköiseen muotoon. (Lahti & Salminen 2014, 26.)

Digitaalisen ja sähköisen taloushallinnon erona voidaan nähdä edellä mainitut asiat: siinä missä digitaalisessa taloushallinnossa kaikki käsitellään digitaalisessa muodossa, sähköisessä taloushallinnossa joitakin työvaiheita joudutaan tekemään manuaalisesti. Jaatisen (2009) mukaan sähköinen taloushallinto on laajempi käsite kuin digitaalinen taloushallinto, koska jälkimmäisessä tieto liikkuu digitaalisessa muodossa. Edellä mainitun esimerkin kaltaisesti myös paperilasku saadaan skannaamalla sähköiseen muotoon, jolloin siitä syntyy digikuva. Tällöin kuitenkin data on tallennettava erikseen, sillä tietokone ei kykene tunnistamaan kuvan dataa. (Jaatinen 2009, 32.)

Sähköistä taloushallintoa on käytetty Suomessa hyväksi jo vuosien ajan. Erilaisia pankkiyhteyksiin liittyviä taloushallinnon toimintoja, kuten tiliotteiden, viitesierrojen ja maksutiedostojen käsittelyjä, on hoidettu Suomessa sähköisesti. Lisäksi yritysten välisessä kaupankäynnissä on käytetty jo 1980-luvulta asti sähköistä tiedonsiirtoa, josta käytetään englanninkielistä nimitystä EDI eli electronic data interchange. Kuluttajillekin tutut verkkolaskut otettiin Suomessa käyttöön vuonna 1999. Niiden avulla laskut voidaan siirtää laskuttajan järjestelmästä suoraan laskun vastaanottajan taloushallinnon järjestelmään tai yksityishenkilön pankkiohjelmaan. (Koivumäki & Lindfors 2012, 20.)

Sähköisen taloushallinnon ydin on verkkolasku, jonka lisäksi siihen kuuluu myös olennaisesti automatisoitu kirjanpito. Siinä myyntilaskut kirjautuvat kirjanpitoon ja myyntireskontraan niiden lähetyksen yhteydessä ja vastaavasti ostolaskut ostoreskontraan ja kierrätykseen verkkolaskun saapuessa. Automatisoidussa kirjanpidossa maksusuorituk-

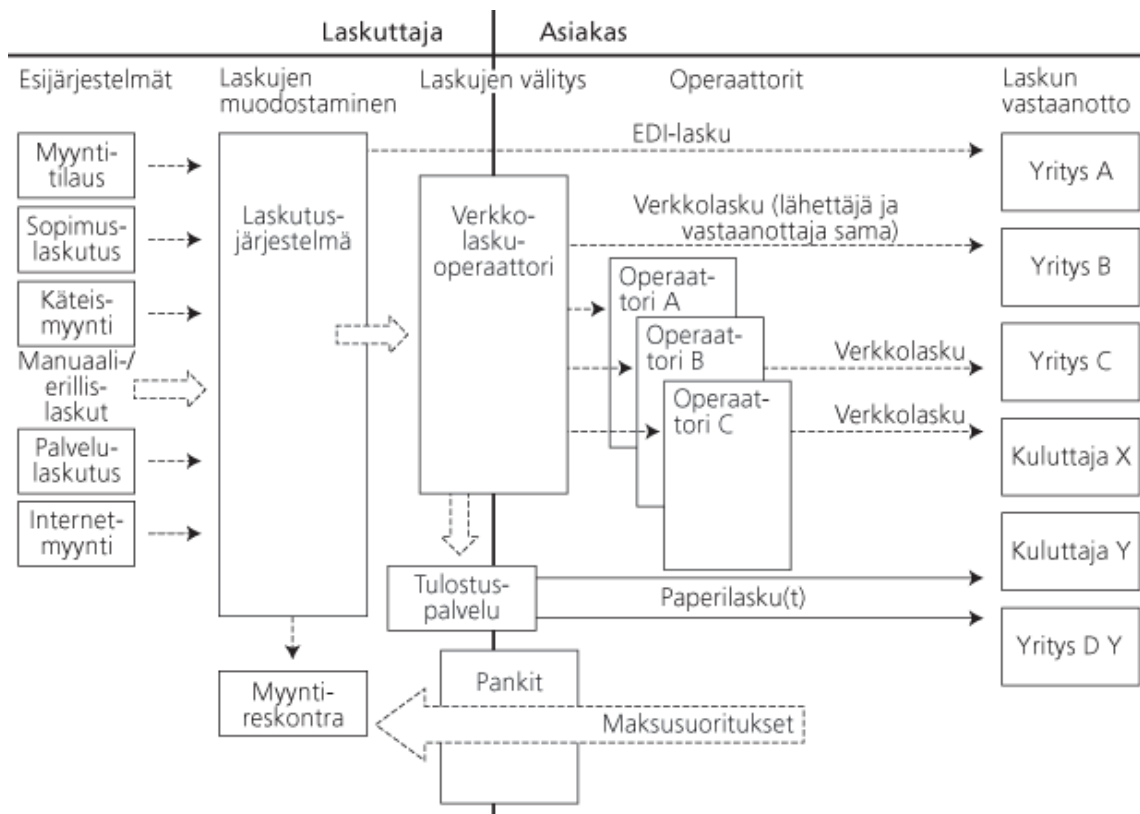
sen tapahduttua myyntilasku kuittaantuu automaattisesti maksetuksi ja ostolasku poistuu automaattisesti reskontrasta maksun yhteydessä. Automatisoinnissa on tärkeää luoda tiliotteen kirjausselite ja sen mukainen tiliotetapahtuman automaattinen tiliointi. (Yrittäjät.fi: Sähköinen taloushallinto 2013.) Tomperin (2012) lisäyksenä liiketapahtumien automatisoitu kirjaus edellyttää Internetiä hyödyntävää taloushallintoa ja perustililuettelon käyttöä. Lisäksi sillä saavutetaan merkittävä työn ja ajan säästö. (Tomperi 2012, 140.)

2.1 Sähköiset laskut

Sähköistä laskua käytetään sähköisessä laskutuksessa, kun lasku lähetetään maksajalle paperisen laskun sijaan sähköisessä muodossa. TIEKEN määritelmän mukaan sähköisiin laskuihin kuuluvat verkkolaskut, EDI-laskut, sähköiset kirjeet eli e-kirjeet, sähköpostilaskut ja skannatut laskut (TIEKE: Verkkolaskusanasto 2013). Tässä työssä käsitellään verkkolaskuja ja EDI-laskuja, jotta laskutusprosessista saadaan aidosti sähköinen. Tomperin (2012, 143) mukaan sähköpostilaskujen tietoja ei voida käsitellä sähköisesti, jolloin automaation hyödyt jäävät saamatta. Sähköpostilaskujen käsittely on siis samankaltainen kuin paperisten laskujen käsittely. Myös skannatut laskut vaativat manuaalisen käsittelyn, joten prosessista ei tule kokonaan sähköinen.

Sähköisiä laskuja voidaan yleensä lähettää, vaikka vastaanottajalla ei olisikaan valmiuksia vastaanottaa niitä. Tässä tilanteessa useimmat sähköisiä laskuja välittävät operaattorit ja pankit tulostavat laskun tarvittaessa paperille ja lähettävät sen vastaanottajalle postitse, mikäli asiasta on tehty sopimus. (Tomperi 2012, 141.) Tämä johtaa siis siihen, että sähköisestä laskusta tulee jälleen paperinen vastaanottajan päässä.

Kuviossa (kuvio 1) on esiteltyä sähköisen myyntilaskun kulku sekä yritykseltä yritykselle että yritykseltä kuluttajalle. Kuvioista voidaan huomata, että sähköinen myyntilasku voidaan toimittaa sen vastaanottajalle monen reitin kautta. Suorin vaihtoehto on EDI-laskun käyttö. Kuten aiemmin todettiin, sähköinen lasku on mahdollista toimittaa myös paperilaskuna tulostuspalvelun kautta mikäli vastaanottavalla yrityksellä ei ole valmiuksia vastaanottaa niitä.

KUVIO 1. Digitaalinen myyntilaskutus (Lahti & Salminen 2014, 96).

2.1.1 Verkkolasku

TIEKEN eli Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskuksen määritelmä verkkolaskusta on ”sähköinen lasku, jonka tiedot ovat automaattisesti käsiteltävissä ja josta voidaan tuottaa tietokoneen näytölle paperilaskua muistuttava näkymä”. Sen vastaanottaja voi olla joko organisaatio tai kuluttaja. Kun verkkolasku lähetetään organisaatiolta toiselle, se voidaan siirtää automaattisesti laskuttajan tai palveluntarjoajan järjestelmästä laskun vastaanottajan taloushallinnon tai muuhun järjestelmään. (TIEKE: Verkkolaskusanasto 2013.)

Verkkolaskujen lähettäminen vaatii taloushallinnon järjestelmän, jossa laskut voidaan muodostaa. Verkkolaskut muodostetaan tietyn standardin mukaisesti ja lähetetään operaattorin välityksellä vastaanottajalle. (Koivumäki & Lindfors 2012, 21.) Verkkolaskuja käytettäessä kaiken tiedon tulisi sisältyä laskuun, eikä liitteitä tulisi käyttää (Tomperi 2012, 143). Verkkolaskujen vallitsevat standardit eli esittämistavat ovat Finvoice, eInvoice ja TEAPPSXML (TIEKE: Verkkolaskun tiedot ja verkkolaskutusratkaisun valinta

2013). Standardit välittävät laskun oleelliset tiedot, mutta eri standardit voivat myös tarjota erilaisia lisätietoja näiden lisäksi (Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011, 10).

Finvoice-standardi on pankkien yhteistyössä kehittämä ja ylläpitämä verkkolaskuformaatti. Finvoice-muotoisen laskun välityksessä sekä verkkolaskun lähettäjän että vastaanottajan tulee tehdä sopimus oman pankin kanssa. Yritys voi myös valtuuttaa esimerkiksi tilitoimiston tai verkkolaskuoperaattorin lähettämään ja vastaanottamaan laskuaineistoja puolestaan. (TIEKE: Verkkolaskusanasto 2013.) eInvoice on Pohjoismaisen verkkolaskukonsortion sopima standardi. TEAPPSXML taas on Tieto Oyj:n luoma verkkolaskustandardi. (TIEKE: Verkkolaskuformaattit 2013.)

Kaikki kolme standardia ovat tekniseltä muodoltaan joko XML- tai ASCII-muotoa (Lahti ym. 2014, 95). XML:ää eli Extensible Markup Languagea voidaan kuvata kieleinä, jonka muodostama teksti koostuu tekstistä ja merkinnöistä. Sillä on mahdollista kuvata dokumenttien sisältöä ja myös määrätä eri merkintöjen järjestys. Näin voidaan luoda itselle sopiva dokumentti vakioimuotoisen dokumentin sijaan. (TIEKE: Verkkolaskusanasto 2013.) ASCII eli American Standard Code for Information Interchange taas on amerikkalainen koodijärjestelmä (TIEKE: Sähköisen laskutuksen käsitteistöä 2013).

Verkkolaskut toimitetaan alkuperäisessä muodossaan ainoastaan, jos asiakkaan osoitetiedoissa on ilmoitettu tämän verkkolaskuosoite. Osoitteena käytetään yrityksen OVT-tunnusta tai IBAN-tunnusta. Verkkolaskuosoitteiden hankkimista ja tietojen päivittämistä varten yritys voi tiedustella osoitetta asiakkaalta suoraan tai hyödyntää TIEKEN ylläpitämää verkkolaskuosoitteistoa, joka löytyy Internetistä. Laskutusohjelma lähettää laskun paperisena toimitettavana iPost-kirjeenä sellaisille asiakkaille, joiden verkkolaskuosoitetta ei löydy ohjelman osoitetiedoista. (Kurki ym. 2011, 23.)

Myös ostolaskujen sähköinen käsittely edellyttää yritykseltä toimenpiteitä. Kuten verkkolaskuina lähetettävien myyntilaskujen kohdalla, ostolaskujen vastaanottamiseen tarvitaan verkkolaskuoperaattori tai pankki. Yritys saa operaattorilta verkkolaskuosoitteen, jonka se ilmoittaa sitä laskuttaville tahoille. (Koivumäki & Lindfors 2012, 23.)

Verkkolaskutuksesta saataviin hyötyihin kuuluu myös sähköinen arkistointi. Laskut voidaan säilyttää sähköisessä arkistossa, josta niitä voi tarpeen mukaan helposti etsiä. (Tomperi 2012, 143.) Lahti ja Salminen (2014, 200) lisäävät, että sähköisen arkistoinnin

hyötyjä ovat esimerkiksi mahdollisuus käyttää arkiston sisältöä milloin ja missä tahansa, nopea tiedonhaku, sähköisen tiedon hyödynnettävyys erilaisia raportteja varten ja tilansäästäminen, kun yrityksen ei enää tarvitse varata tiloja paperiarkistoille.

2.1.2 EDI-lasku

Kuten sähköisen laskutuksen luvussa mainittiin, EDI-laskutus on ollut käytössä yritysten välisessä kaupankäynnissä jo 1980-luvulta lähtien. EDI:llä tarkoitetaan sähköistä, määrämuotoista ja automaattista tiedonsiirtoa yritysten ja julkishallinnon tietojärjestelmien välillä (TIEKE: EDI-OVT 2013). EDI-laskuissa siirrettävä aineisto voi olla esimerkiksi EDIFACT- tai XML-muotoinen, eikä laskun kuvaa välitetä ollenkaan. EDIFACT tarkoittaa sanomakuvausta, joka kuvaa muun muassa tilaus-toimitusketjun sanomat. (Lahti & Salminen 2014, 65.)

Verkkolaskutukseen verrattuna EDI-laskutuksen käyttöönotto vie yritykseltä enemmän aikaa ja rahaa. EDI-laskua voidaan käyttää sellaisissa tilanteissa, joissa laskun lähettäjän tuottamaa aineistoa joudutaan täydentämään tai muokkaamaan vastaanottajan tarpeisiin soveltuvaksi. Erilaiset räätälöinnit onnistuvat siinä paremmin kuin verkkolaskua käytettäessä. (Itella: Verkkolaskutuksen ja EDI-laskutuksen erot 2013.) Lahti ja Salminen (2014, 65) kuvaavat EDI-toteutusta kalliiksi kahden yrityksen väliseksi järjestelmäprojektiksi, minkä vuoksi pk-yritykset ovat rajautuneet sen ulkopuolelle. Kurki ym. (2011, 10) puolestaan linjaavat, että pk-yritysten ulkopuolelle rajautuminen johtuisi vaikeuksista liittämään EDI-laskutus yritysten taloushallinnon ohjelmiin.

2.2 Sähköisen laskutuksen kanavat

Verkkolaskujen lähettämiseen on olemassa muutamia eri kanavia. Se, mitä reittiä pitkin verkkolasku lähetetään, vaihtelee laskutusohjelmittain. Seuraavissa luvuissa käsitellään laskutusta, jossa käytetään hyväksi verkkolaskuoperaattoreita, eräsiirtoa pankkiyhteysohjelmalla ja pankki- ja sähköpostilaskutusta.

2.2.1 Verkkolaskuoperaattorit

Lähetetään verkkolaskuja yrityksen tulee kytkeytyä johonkin markkinoilla toimivista operaattoreista. Operaattorilla tarkoitetaan palveluntarjoajaa, joka välittää ja konvertoi verkkolaskuja ja tämän lisäksi valvoo maksuliikennettä. (Lahti & Salminen 2014, 93.) Suomessa verkkolaskuja välittäviä organisaatioita ovat verkkolaskuoperaattorit ja pankit (TIEKE: Verkkolaskusanasto 2013). Verkkolaskuoperaattoreita ovat muun muassa Itella Information Oyj, Basware Oyj, TeliaSonera Finland Oyj ja Tieto Oyj (Tomperi 2012, 142).

Verkkolaskuoperaattorin tehtävänä on laskujen välittäminen ostajan ja myyjän välillä. Suomessa toimivat operaattorit muodostavat yhdessä sanomanvälitysverkoston, jonka kautta laskujen lähettäminen tapahtuu (Verkkolasku.fi 2009). Lahti ja Salminen (2014) nimeävät verkkolaskuoperaattorin tehtäviksi myös erilaisten lisäarvopalveluiden tuottamisen, kuten arkistointi- ja tulostuspalvelut. Tulostuspalveluja tarvitaan, mikäli vastaanottaja ei pysty vastaanottamaan laskuja sähköisessä muodossa. (Lahti & Salminen 2014, 93.) Tällaisen palvelun tarjoajia Suomessa ovat muun muassa Itella ja Enfo (Lahti & Salminen 2008, 85).

Hyvän operaattorin tunnusmerkki on laskun muokkaaminen kullekin vastaanottajalle sopivaksi. Lähettäjän ei siis tarvitsisi sopia jokaisen vastaanottajan kanssa erikseen, millaisessa standardissa laskut lähetetään. Kuitenkin jotkut pankit vaativat laskujen vastaanottajia eli verkkolaskuja lähettävän yrityksen asiakkaita tekemään erillisen sopimuksen, jotta he voivat vastaanottaa verkkolaskuja. (Kurki ym. 2011, 10.) Tomperi (2012) linjaa, ettei laskuja lähettävän tai vastaanottavan yrityksen tarvitse perehtyä eri verkkolaskustandardeihin ja niiden tekniikkaan juuri operaattoreiden vuoksi. Hän kuvaa tätä tilaisuutta yhden luukun periaatteeksi, koska eri muodoissa olevat laskut voidaan muuntaa yhdenmukaisiksi verkkolaskuiksi tai myös halutessa EDIFACT-laskuiksi. (Tomperi 2012, 142.)

2.2.2 Eräsiirto

Yritys voi lähettää ja vastaanottaa verkkolaskuja myös pankin kautta eräsiirtona pankkiyhteysohjelmalla. Laskun muodostaja lähettää verkkolaskut pankille välitettäväksi.

Laskun vastaanottaja puolestaan noutaa verkkolaskut pankkiyhteysohjelmistojen tai muiden taloushallinnon sovellusten avulla. Tätä kautta haettuna aineisto on integroitavissa maksatusjärjestelmiin, reskontraan ja kirjanpitoon. Eräsiirtona toteutettu laskutusaineisto on myös mahdollista kierrättää tarkastettavana ja hyväksyttävänä sähköisesti, jonka jälkeen lasku on mahdollista siirtää elektroniseen aineistoon. (Tomperi 2012, 142–143.)

Nordean nettisivuilta saatavan tiedon mukaan eräsiirtotiedostojen lähetyksen ja noudon voi tarvittaessa automatisoida ja ajastaa suoraan yrityksen taloushallinnon järjestelmästä. Tiedostot lähtevät näin automatisoidusti eteenpäin ilman että toimenpiteeseen sisältyisi manuaalista vaihetta. Yrityksen tulee aina tehdä sopimus pankin kanssa maksuaineistojen välittämisestä. (Nordea: Eräsiirto 2013.)

2.2.3 Pankki- ja sähköpostilaskutus

Verkkolaskuja voidaan lähettää ja vastaanottaa myös suoraan verkkopankin välityksellä. palvelun käyttö ei edellytä laskuttajalta tai vastaanottajalta erillistä ohjelmaa ja palveluun saapuneet laskut voidaan hyväksyä ja maksaa verkossa. Laskun kierrätys ja siirtäminen taloushallinnon järjestelmään automaattista reskontran hoitoa ja kirjanpitoa varten ei ole kuitenkaan mahdollista. Lisäksi verkkopankkiin saapuvat ostolaskut joudutaan tulostamaan tai arkistoimaan konekielisinä. (Tomperi 2012, 143.)

Sähköpostitse lähetettävät laskut käsitellään samalla tavalla kuin postitse saapuneet paperiset laskut. Tällä toimenpiteellä sähköistetään ainoastaan laskujen toimitus. (Tomperi 2012, 143.) Sähköisestä taloushallinnosta saatavat hyödyt jäävät siis tässä vaihtoehdossa vähäisiksi. Lisäksi sähköpostitse lähetettävien laskujen tietoturva on huonompi kuin operaattoreiden tai pankkien välittämissä verkkolaskuissa (Tomperi 2012, 143).

2.3 Sähköisen laskutuksen järjestäminen

Sähköisen laskutuksen järjestämiseen on olemassa monta vaihtoehtoa. Vaihtoehtoina tässä työssä käsitellään olemassa olevan ohjelmiston täydentämistä, uuden ohjelmiston hankintaa ja palvelun ulkoistamista. Lahti ja Salminen (2014) toteavat, että sopivan jär-

jestelmän kartoittaminen riippuu yrityksen tilanteista ja tarpeista. Yrityksen koon lisäksi toimiala vaikuttaa sille parhaiten soveltuvan järjestelmän etsimiseen. (Lahti & Salminen 2014, 36.) Tämän työn toimeksiantajayritys myy pääasiassa palveluita eikä esimerkiksi tuotteiden valmistukseen tarvittavia materiaaliostoja synny.

Lahti ja Salminen (2014) jatkavat, että pienen yrityksen tarpeisiin soveltuu standardikirjanpito-ohjelma, joita on olemassa suuri määrä Suomen ohjelmistomarkkinoilla. Yleensä myös ohjelmasta käytetään vain joitakin ominaisuuksia, jolloin loput taloushallinnon palvelut voidaan ostaa ulkopuoliselta tilitoimistolta. (Lahti & Salminen 2014, 37.) Kurjen ym. (2011, 36) mukaan tällä hetkellä pk-yrityksille on olemassa suuri määrä tarjontaa verkkolaskupalvelujen saralla.

2.3.1 Olemassa olevan ohjelmiston täydentäminen

Yritys voi tarvittaessa täydentää olemassa olevaa taloushallinnon ohjelmistoaan tarvittavilla toiminnoilla. Tämä tilanne on edessä, kun yritys ei ole vielä aloittanut ollenkaan sähköistä laskutusta yritystoiminnassaan tai on esimerkiksi ottanut käyttöön vain sähköisen myyntilaskutuksen ja haluaa seuraavaksi myös vastaanottaa ostolaskuja. Kurki ym. (2011, 33) linjaavat, että pk-yrityksille on tarjolla paljon integroitua valmisohjelmistoa, joihin sisältyy tai joihin voidaan liittää verkkolaskujen lähettämiseen ja vastaanottamiseen vaadittavat osiot.

2.3.2 Palvelun ulkoistaminen

Sähköinen laskutus voidaan myös ulkoistaa, mikäli yrityksen käyttämässä laskutusohjelmassa ei pystytä muodostamaan verkkolaskuja (Koivumäki & Lindfors 2012, 22). Kurjen ym. (2011) mukaan tämä onnistuu muun muassa operaattorin välityksellä. Niiden tarjoamassa palvelussa operaattorit muuntavat laskut verkkolaskuiksi. Tämän lisäksi operaattoreiden tarjoamia palveluja ovat esimerkiksi verkkolaskuosoitteiden ylläpito ja ostolaskujen skannaus ja sähköinen kierrätys. (Kurki ym. 2011, 36.)

Palvelun ulkoistaminen voidaan toteuttaa myös ostamalla palvelu yrityksen käyttämän tilitoimiston kautta. Ne voivat tarjota asiakkailleen mahdollisuuden käyttää ohjelmisto-

jaan sekä verkkolaskujen lähettämiseen että ostolaskujen sähköiseen kierrätykseen. Asiakas maksaa ainoastaan ohjelmistojen käytöstä eikä investointikustannuksia synny (Kurki ym. 2011, 36.) Koivumäki ja Lindfors (2012, 22) lisäävät, että tilitoimistojen välityksellä laskutus hoituu esimerkiksi myös lähettämällä laskutusaineisto tilitoimiston edelleen lähetettäväksi.

2.3.3 Uuden ohjelmiston hankinta

Uuden ohjelmiston hankinnassa vaihtoehtoina ovat ohjelmiston ostaminen ja sen vuokraus pilvipalveluna (Kurki ym. 2011, 35). Helanto ym. (2013) kuvaavat pilvipalvelua internetiin ulkoistetuksi tietojenkäsittelyksi. Pilvipalveluja voidaan nimittää myös SaaS-termillä, joka muodostuu englanninkielien sanoista Software as a Service. Palvelusta maksetaan yleensä kuukausittainen maksu, joten esimerkiksi ylläpitomaksut jäävät yritykseltä pois. Ohjelmistoja ja tietokantoja ei tarvitse asentaa omalle tietokoneelle vaan niiden käyttö tapahtuu internet-selaimen välityksellä. (Helanto ym. 2013, 35.)

Helanto ym. (2013, 35) jatkavat, että pilvipalveluina hankittavat ohjelmistot ovat yleistyneet yritysten keskuudessa viime vuosien aikana hyvin nopeasti. Lahti ja Salminen (2014, 46) lisäävät, että tutkimusten mukaan pilvipalvelun käyttäminen voi olla jopa 50–80 prosenttia edullisempi vaihtoehto verrattuna itselle ostettuun ja asennettuun lisenssivaihtoehtoon. Näyttäisikin siltä, että varsinkin pk-yrityksen näkökulmasta tällainen palvelu on kannattava sen helppouden ja edullisuuden vuoksi.

Yhtenä vaihtoehtona sähköiseen laskutukseen on ASP-sovellusvuokraus, joka eroaa hieman edellä mainitusta SaaS-palvelusta. ASP-palvelussa yritys vuokraa käyttöönsä ohjelmat tai niiden tarjoamat palvelut ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Tämä tarjoaa merkittävän kustannussäästön pienelle yritykselle, sillä suurten kertainvestointien sijaan ohjelmiston käyttäjä maksaa vain käyttömaksun. (Kurki ym. 2011, 35.) Käyttäjän ei näin ollen tarvitse huolehtia laitehankinnoista, palvelimen tai ohjelmiston ylläpidosta, varmuuskopioinnista eikä päivityksistä (Tomperi 2012, 140).

2.4 Sähköisen laskutuksen käyttö yleisesti

2.4.1 Tehokkuus

Sähköisen laskutuksen käyttöä voidaan perustella sen tehokkuudella paperiseen laskutukseen verrattuna. Helanto ym. (2013) listaavat paperiseen laskutukseen liittyviä työvaiheita, jotka käsin tehtyinä vievät odotetustikin paljon aikaa. Myyntilaskujen kohdalla laskujen lähettäjän täytyy laatia, tulostaa, kuorittaa ja postittaa myyntilaskut asiakkaalle. Ostolaskuissa taas työvaiheet koostuvat niiden käsittelystä, tarkastamisesta, hyväksymisestä ja maksamisesta. Kuluneen työajan lisäksi nämä vaiheet aiheuttavat kustannuksia, jotka voitaisiin välttää sähköisellä laskutuksella. Kaiken lisäksi paperisten tositteiden arkistointi vaatii yritykseltä investointia varastotilaan. (Helanto ym. 2013, 12.)

Taulukossa (taulukko 1) on eriteltyä sekä laskujen käsittelyyn kuluva aika että rahamäärä. Kuten voidaan huomata, verkkolaskujen lähettäminen ja vastaanottaminen säästävät sekä aikaa että rahaa verrattuna niiden käsittelyyn paperisessa muodossa. Sen mukaan sähköiseen laskutukseen siirtyminen tuottaa jopa 50 prosentin säästöjä ajallisesti. Kurki ym. (2011) linjaavat Suomen Yrittäjien vuonna 2009 tekemän selvityksen tuloksia verkkolaskupalveluiden hinnoista. Pienellä yrityksellä, jolla laskujen määrä on alle 100 kappaletta kuukaudessa, kustannukset verkkolaskuoperaattorista vaihtelevat noin 5 eurosta 360 euroon ja kustannukset pankkien palveluista 21 eurosta 49 euroon. (Kurki ym. 2011, 15.)

TAULUKKO 1. Tuottavuus: Muutos ajankäytössä verkkolaskuun siirryttäessä (Ympäristöystävällinen verkkolasku 2010).

	Aika		Säästö	
	Paperilasku	Verkkolasku	Min	%
Lähtevä lasku	8 min 51 s	5min	3 min 51 s	43,50%
Saapuva lasku	3min	1 min 30 s	1 min 30 s	50,00%

Myös Penttisen (taulukko 2) mukaan paperilaskusta verkkolaskuun siirtyminen tuottaa merkittäviä säästöjä, niin ajallisesti kuin rahallisestikin. Tässä taulukossa verkkolaskun

kustannukset on laskettu kokonaan automatisoidussa prosessissa, jossa ei siis ole ollenkaan manuaalisia vaiheita. Kustannussäästöt tämän tutkimuksen mukaan ovat 15,5 euroa laskun vastaanottamisessa ja 7,7 euroa laskun lähettämässä. Lisäksi ajansäästö on merkittävä, kuten aiemmastakin taulukosta nähdään.

TAULUKKO 2. Verkkolaskutukseen kuluva aika mikroyrityksessä (Penttinen 2008, muokattu).

	Vastaanotto		Lähettäminen		Yhteensä	
	aika	euro	aika	euro	aika	euro
Paperilasku (manuaalinen prosessi)	14 min	28,8 €	10,5 min	18,5 €	24,5 min	47,35 €
Verkkolasku (kokonaan automatisoitu prosessi)	1 min	3,3 €	6 min	10,8 €	7 min	14,1 €

Bo Haraldin (Kauppalehti 2008) mukaan sähköistymisen myötä työprosesseissa säästettävät kustannukset ovat vain osa yritykselle koituvista säästöistä. Sähköistymisen myötä yrityksen maksuliikenne nopeutuu ja laskutusväli tihenee, jonka ansiosta myös esimerkiksi kassavirta- ja luottoriskitilanne paranevat. Helanto ym. (2013, 23) lisäävät, että sähköinen taloushallinnon avulla yritys saa entistä ajantasaisemman näkemyksen taloudellisesta tilanteestaan, jonka vuoksi esimerkiksi yrityksen tulos, myyntisaamiset ja ostot ovat nähtävillä aiemmin. Tämä osaltaan mahdollistaa sen, että yritys voi tehdä sitä koskevia liiketoiminnallisia päätöksiä nopeammin näiden raporttien avulla.

2.4.2 Tulevaisuuden näkymät – yritysten siirtyminen verkkolaskuihin

Helsingin kauppakamarin (2010) tekemän tutkimuksen mukaan verkkolaskuja lähettävien ja vastaanottavien yritysten lukumäärä on kasvanut vuonna 2006 tehdyn vastaavanlaisen tutkimuksen jälkeen. Vuonna 2006 tutkimukseen vastanneista pk-yrityksistä 44 prosentilla oli valmius vastaanottaa verkkolaskuja ja 41 prosentilla valmius lähettää niitä. Vuonna 2010 laaditussa tutkimuksessa selvitettiin valmiuksien sijaan yritysten todellisia lähetys- ja vastaanottolukuja. Vastanneista yrityksistä 52 prosenttia vastaanotti verkkolaskuja ja 44 prosenttia lähetti verkkolaskuja. Tämän lisäksi esimerkiksi sähköinen ostolaskujen kierrätys oli käytössä noin joka neljännellä vastanneista yrityksistä. (Helsingin seudun kauppakamarin tutkimus 2010, 42.)

Finanssialan Keskusliiton ja Elinkeinoelämän Keskusliiton (2011) tekemän kyselyn mukaan kaikista vastanneista yrityksistä 44 prosentilla oli käytössään verkkolaskutus. Tutkimuksesta selviää myös, että yrityksen koko vaikuttaa verkkolaskutuksen käyttöön. Pienissä 2–9 henkilön yrityksissä verkkolaskun käyttö oli muutaman prosenttiyksikön pienempi kuin keskimäärin kaikilla vastanneilla yrityksillä. Lisäksi yritysten välisessä kaupankäynnissä verkkolaskutus oli käytössä noin 55 prosentilla vastanneista yrityksistä. Niillä yrityksillä, joilla on asiakkainaan kuluttajia, vastaava luku oli vain noin 22 prosenttia. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

Tutkimustuloksista on nähtävissä, että verkkolaskuja käyttävien yritysten lukumäärä on nousussa. Luvut tulevat todennäköisesti vielä kasvamaan, kun yhä useammat yritykset siirtyvät sähköiseen laskutukseen. Kun yritykset alkavat vaatia myös yhteistyökumppaneiltaan sähköistä laskutusta, sen käyttöönotto tulee luultavasti nopeutumaan. Yrityksethän voivat myös suosia sellaisia yhteistyökumppaneita, jotka kykenevät tehokkaampaan yhteistyöhön eli sähköiseen laskutukseen.

Kurki ym. (2011) esittävät todennäköisiä merkkejä siitä, että verkkolaskujen käyttöönotto etenee nopeasti. Yritykset ovat rekisteröineet verkkolaskuosoitteita kiihtyvällä vauhdilla, mikä viittaa joko verkkolaskujen lähettämiseen tai vastaanottoon. Sähköisen taloushallinnon ja verkkolaskuoperaattoreiden monipuolistunut palveluntarjonta on myös yksi merkki siitä, että verkkolaskutus voitaisiin ottaa käyttöön entistä tehokkaammin. Niissä voidaan kohdistaa ominaisuudet juuri oman yritysten tarpeisiin soveltuvaksi. Pk-yritysten keskuudessa on myös lisääntynyt tietoisuus verkkolaskutuksen hyödyistä ja mahdollisuuksista. Neljäntenä merkinä esitetään yhtenäisen euromaksualueen eli SEPA:n käyttöönottoa, joka mahdollistaa automaattisen maksunkäsittelyn toimitusketjun alusta loppuun. Viimeisenä merkinä listataan verkkolaskun merkitys verkostoitumisen syventämisessä ja tehostamisessa yrityksen kumppaneiden kanssa. (Kurki ym. 2011, 16–17.)

Lahti ja Salminen (2014) listaavat puolestaan sähköisen laskutuksen käyttöönoton helpottavia tekijöitä. Heidän mukaansa yhtenä tekijänä kuvataan ohjelmistojen ominaisuuksien kehittyminen ja parantuneet lähetysvalmiudet, jonka lisäksi eri standardit ja operaattorit toimivat nykyään paremmin keskenään. Myös pankkien toimiminen verkkolaskujen lähettäjänä ja vastaanottajana on lisännyt tietoisuutta verkkolaskutuksesta laajemmille kohderyhmille. (Lahti & Salminen 2014, 30.)

Mahdollisia esteitä sen sijaan tuodaan esille Kurjen ym. (2011) viittaamassa Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan sähköisen laskutuksen työryhmän raportissa. Raportin mukaan keskeisiä esteitä verkkolaskutuksen etenemisessä ovat muun muassa verkkolaskujen takkuileva läpimeno vastaanottajille, yritysten tarve tehdä sopimuksia useamman kuin yhden verkkolaskuoperaattorin kanssa ja verkkolaskuosoitteiston ajantasaisen ylläpidon työläys. Muiksi syiksi mainitaan se, etteivät pk-yritykset tunne olemassa olevaa palvelutarjontaa riittävästi tai eivät löydä tarjonnasta niille sopivia palveluita. (Kurki ym. 2011, 15.) Lahden ja Salmisen (2014, 30) lisäys mahdolliseksi esteeksi on aika, joka ihmisiltä ja organisaatioilta kuluu uusien teknologioiden ja toimintamallien omaksumiseen.

3 MEDICTES OY:N ESITTELY

3.1 Toiminta

Toimeksiantaja Medictes Oy on oululainen yritys, joka tarjoaa terveydenhuollon tietojärjestelmiin integroituvia kommunikaatiotuotteita, -sovelluksia ja -ratkaisuja. Tämän lisäksi yrityksen toimintaan kuuluvat järjestelmäintegrointi-, konsultointi-, projekti- ja koulutuspalvelut, jotka räätälöidään asiakkaiden tarpeiden mukaan. (Medictes: Yritys 2013.) Sen liikevaihto koostuu pääosin palvelumyynnistä. Yrityksen liikevaihto vuoden 2012 lopussa oli 367 000 euroa (Kauppalehti: Yritykset tiedot Medictes Oy 2013).

Medictes Oy:n nykyinen henkilömäärä on 7 henkilöä, jotka työskentelevät joko Oulun toimipisteessä tai etätyönä muualla. Työntekijät toimivat eri projekteissa ja yrityksen asiakkaita laskutetaan kuukausittain tehdyn työmäärän mukaan tuntiveloituksina. Asiakaskäynneistä ja koulutusmatkoista kertyy matkakuluja, jotka korvataan työntekijälle matkalaskun kautta. (Halonen 2014.)

3.2 Laskutusprosessin nykytilanne

Toimitusjohtaja Jukka Halosen mukaan toimeksiantajayrityksen tämän hetkessä laskutusprosessissa sähköisessä muodossa ovat sekä myynti- että ostolaskut. Myyntilaskujen lähettämisessä käytetään Yritys A:n tarjoamaa Laskutusohjelma 1:tä, joka maksaa myyntilaskujen summan maksun tapahduttua yrityksen tilille. Ostolaskut muutetaan xml-muotoon ja siirretään eräsiirtona verkkopankkiin, jossa ne voidaan hyväksyä ja maksaa. Myyntilaskuja lähetetään noin 5-20 kappaletta kuukaudessa ja ostolaskuja vastaanotetaan noin 10-20 kappaletta kuukaudessa. Laskutusohjelma 1 on internetpohjainen ohjelma, jonne kirjaudutaan omilla tunnuksilla. (Halonen 2014.)

Matka- ja kululaskut käsitellään Excel-tiedostoina ja työnantaja maksaa niiden summat työntekijän tilille. Laskujen alkuperäiset kuitit lähetetään tilitoimiston kirjanpitoon kuukausittain. Laskutusohjelma 1:n kautta lähetetään kirjanpitoon kerran kuussa tiedosto, jossa näkyvät ohjelman kautta maksetut laskut. Toimeksiantaja tilaa tällä hetkellä kirjanpito- ja palkkahallintopalvelut Tilitoimisto Alakärppä Oy:ltä. (Halonen 2014.)

Jotkin tiedot siis päivittyvät laskutusprosessista kirjanpitoon kuukauden välein. Tämä vaihe on yksi prosessin kehittämiskohde: ajantasaisempi näkemys yrityksen taloudellisesta tilanteesta kuukausittain päivittyvän tuloksen sijaan. Laskutusprosessissa on myös tällä hetkellä monta manuaalista työvaihetta, jotka on mahdollista sähköistää. Esimerkiksi matka- ja kululaskut sähköistämällä ne saadaan käsiteltyä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin, jolloin myös työaika säästyy.

4 LASKUTUSPROSESSIN TEHOSTAMISEN VAIHTOEHDOT

Sähköisen laskutuksen järjestämiseen on toimeksiantajayrityksellä vaihtoehtona uuden ohjelmiston hankinta, sillä olemassa olevassa ohjelmistossa ovat käytössä jo kaikki tarvittavat ominaisuudet. Lisäksi aiemmassa luvussa mainittu palvelun ulkoistaminen sähköisen laskutuksen järjestämiseksi jää vaihtoehtona pois, koska toimeksiantaja haluaa hoitaa laskutusprosessinsa itse.

Tässä luvussa otetaan huomioon yrityskohtaisten tarpeiden mukaisesti vaihtoehtoja, joilla yrityksen laskutusprosessia voitaisiin tehostaa. Seuraavissa luvuissa tarkastellaan kolmea eri laskutusohjelmaa, erityisesti niiden ominaisuuksia ja soveltuvuutta toimeksiantajalle. Ensimmäisenä käsitellään nykyistä ohjelmistoa, sillä siinä pitäytyminen on yhtenä vaihtoehtona. Muita kahta ohjelmistoa siis vertaillaan nykyisen ohjelmiston ominaisuuksiin ja kustannuksiin ja tämän perusteella päätetään, mikä on toimeksiantajalle paras mahdollinen vaihtoehto. Mikäli huomataan, että nykyinen järjestelmä on kaikista kannattavin, yrityksen kannattaa pitäytyä siinä.

Sähköisen laskutusprosessin tehostamisessa yhtenä vaihtoehtona uuden ohjelmiston hankinnan lisäksi käsitellään tilitoimiston vaihtamista. Tilitoimiston vaihtaminen on kannattavaa yritykselle ja tehostaa laskutusprosessia, jos sen kirjanpito saadaan tällä tavoin automatisoitua. Kuten aiemmissa luvuissa on todettu, automatisoitu kirjanpito on olennainen osa sähköistä taloushallintoa. Lisäksi tilitoimiston vaihtaminen voi johtaa kustannusten vähenemiseen, mikäli yritys voi käyttää keskitettyä ratkaisua, jossa sekä laskutus että kirjanpito hoituu saman yrityksen palveluilla samaa ohjelmistokokonaisuutta käyttäen.

4.1 Yrityskohtaiset tarpeet

Toimeksiantajalla on omat tarpeensa liittyen siihen, millaiset toiminnot tulevassa laskutusohjelmistossa tulisi olla. Yrityksen tarpeisiin kuuluvat myynti- ja ostoreskontra, joihin kuuluvat sähköiset myynti- ja ostolaskut, kirjanpitoyhteys, asiakasrekisteri, tuoterekisteri, hyvityslaskut, internetpohjaisuus, työajanseuranta ja matka- ja kululaskut. Lisäksi kuukausimaksuttomuus on yhtenä kriteerinä uudelle ohjelmalle. Tällöin kustannukset syntyisivät vain toteutuneiden laskujen määrän mukaisesti.

Matka- ja kululaskujen sähköistäminen ei ole toimeksiantajan mukaan välttämätöntä, mutta se olisi hyvä lisä laskutusprosessin tehostamiseksi. Kuten aiemmin on mainittu, nykytilanteessa ne käsitellään laskutusohjelmistosta erillään, minkä vuoksi niiden sähköistäminen tehostaisi laskutusprosessia huomattavasti. Hyvityslaskuja tarvitaan, koska asiakkaille lähetetään joskus laskuja, joihin on poimittu vahingossa väärä tuote. Myös tähän saataisiin muutos paremmalla tuoterekisterillä ja helpolla laskujen muokkaamismahdollisuudella.

Ohjelmiston laskutustapahtumien tietojen tulisi integroitua automaattisesti yrityksen tilitoimiston kirjanpitoon. Tämä säästäisi yrityksen käyttämää työmäärää ja -aikaa, mikä muuten kuluisi liiketapahtumien manuaaliseen kirjaamiseen tai tiedostojen lähettämiseen. Yhtenä tehostamiskohteena onkin tietojen siirtyminen reaaliaikaisesti kirjanpitoon.

4.2 Ohjelmiston valitseminen

Tämän työn laatimisen aikana on tarkasteltu kymmeniä eri laskutusohjelmia. Niitä kartoittaessa ja valittaessa on huomioitu yrityksen tarpeet, ohjelmien ominaisuudet ja ohjelmien kustannukset. Tämän jälkeen työhön on valittu vertailtavia ohjelmia kolme kappaletta, joista ensimmäinen on nykyinen ohjelmisto. Tarkimmat vertailut suoritetaan laskukohtaisten hintojen välillä eri ohjelmistoissa, jonka lisäksi vertaillaan prosessia nopeuttavia ominaisuuksia verrattuna nykytilanteeseen. Hintatiedot on jätetty pois työn julkisesta versiosta.

Laskutusohjelmia, jotka soveltuvat pienten ja keskikokoisten yritysten käyttöön, on listattuna esimerkiksi Koodiperhonen-laskutusohjelman internetsivuilla (Koodiperhonen: Muita laskutusohjelmia 2013). Nämä internetsivut ovat kuitenkin vain yksi lähde laskutusohjelman etsimiseen. Työn aikana mahdollisia ohjelmia on kartoitettu muun muassa hakukonepalvelujen, lehtiartikkeleiden ja kaupallisten mainosten avulla. Myös ilmaisia laskutusohjelmistoja on tutkittu vaihtoehtoiksi tähän työhön, mutta niiden heikkoutena on ollut niiden yksinkertaisuus ja joidenkin ominaisuuksien puute. Tämän vuoksi monet ilmaiset laskutusohjelmat ovat jääneet tästä työstä pois.

Työ rajattiin tutkimaan vain sellaisia sähköisiä laskuja, joissa manuaalista työvaihetta ei olisi. Näin ollen jäljelle jäivät verkkolaskut ja EDI-laskut. Kuitenkin, kuten aiemmassa EDI-laskujen luvussa huomattiin, EDI-laskujen korkeat kustannukset ja vaativa käyttöönotto eivät sovellu toimeksiantajan toimintaan ja tarpeisiin. Tämän vuoksi sille etsitään sellaista ohjelmistoa, joka välittää ja vastaanottaa verkkolaskuja.

Ohjelmia valittaessa otettiin myös huomioon tietyt ominaisuudet, joita toimeksiantaja ei halunnut laskutusprosessiinsa. Aiemmassa luvussa käsitelty pankki- ja sähköpostilaskutus ei ole tässä työssä yhtenä vaihtoehtona laskutuksen tehostamiseksi. Verkkopankin välityksellä tehtävä laskutus ei tarjoa kaikkia yrityksen tarvitsemia ominaisuuksia ja sähköpostitse lähetettävät laskut sen sijaan eivät tehosta sen laskutusprosessia ja tarjoavat huonon tietoturvan. Tämän vuoksi vertailtavat ohjelmistot ovat sellaisia, joissa laskutuskanavana on joko verkkolaskuoperaattori tai eräsiirto.

Työn laatimisen aikana on otettu yhteyttä myös yrityksen käyttämään tilitoimistoon, jolta yritys on hankkinut kirjanpito-palvelunsa. Yhtenä vaihtoehtona laskutuksen järjestämiseen pohdittiin saman ohjelmiston käyttöä, mitä tilitoimisto käyttää omassa toiminnassaan. Tilitoimiston kautta tarjottava Fivaldi-ohjelmisto vaikutti kuitenkin toimeksiantajan tarpeisiin hieman monimutkaiselta ja kankealta, joten sitä ei käsitellä lainkaan yhtenä vaihtoehtona.

4.2.1 Laskutusohjelma 1

Nykyisenä ohjelmistona yrityksellä on käytössään Laskutusohjelma 1, jonka tarjoaa Yritys A. Yritys laskuttaa asiakkaitaan sähköisesti sen kautta, mutta siinä ei ole käytössä työajanseurantaa ja sähköisiä matka- ja kululaskuja. Laskutusohjelma 1:ssä on CRM-toiminto, jossa voi hallita asiakkaiden tietoja. Tälle ei kuitenkaan ole ollut tarvetta lähi-aikoina. Tässä työssä tarkastellaan kahden muun ohjelmiston lisäksi nykyistä ohjelmistoa vertailun vuoksi, jotta saadaan kartoitettua tarkoituksen mukainen ohjelmisto.

Laskutusohjelma 1:ssä voi käsitellä sekä myynti- että ostolaskut sähköisesti. Palvelun käyttö on maksutonta, jolloin kustannukset syntyvät ainoastaan laskujen lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Palvelua käytetään Internet-yhteyden välityksellä omilla asiakas-tunnuksilla. (Yritys A:n www-sivut 2013.)

Yritys A:n tarjoama laskutus- ja reskontrapalvelu on sen mukaan tarkoitettu kaikenkokoisille yrityksille ja yhteisöille. Tässä palvelussa laskut on mahdollista luoda joko edellä mainitun Laskutusohjelma 1:n kautta tai toisella laskutusohjelmalla. Laskujen toimintatapoja ovat paperilaskut, sähköpostilaskut ja sähköiset laskut. Palveluhintoihin sisältyy laskujen lähetyksen lisäksi myös muistutus- ja perintäpalvelu. (Yritys A:n www-sivut 2013.)

Laskutusohjelma 1:ssä on lisäksi ostolaskujen sähköinen käsittely ja vastaanotto. Ostolaskut on mahdollista tallentaa järjestelmään käsin, skannauspalvelun kautta tai verkkolaskuina. Tämän toimenpiteen jälkeen ostolaskut siirtyvät hyväksyttäviksi, kirjanpitoon ja ostoreskontraan, kunnes ne laitetaan maksuun. Yritys A:n sivuilla mainitaan myös laskujen sähköinen arkistointi, joka mahdollistaa niiden helpon saatavuuden tarvittaessa. (Yritys A:n www-sivut 2013.) Ostolaskujen skannauspalvelu tulee toimeksiantajalle tarpeeseen, mikäli sille lähetettävä ostolasku saapuu paperisessa muodossa.

Laskutusohjelma 1:ssä myyntilaskujen lähetyksessä sähköisenä laskuna maksaa x €, kun laskuja lähetetään kuukaudessa 1–49 kappaletta (taulukko 3). Niiden hintaan sisältyy myös laskutus-, muistutus- ja perintäpalvelut. Laskutuspalveluista ei peritä vuosimaksua. (Halonon 2013.)

TAULUKKO 3. Laskutuspalvelujen hinnat (Halonon 2013).

	Hinta/paperilasku	Sähköinen lasku/sähköposti
Laskutuspalvelut (kun laskuja 1-49 kpl/kk)	x €	x €

Sähköisten laskujen vastaanotto maksaa x €, kun laskuja vastaanotetaan kuukaudessa 1–99 kappaletta (taulukko 4). Mikäli ostolaskut tulevat järjestelmään skannauspalvelun kautta, hinta on x € laskua kohden. Myöskään ostolaskujen käsittelystä ei peritä vuosimaksua. (Halonon 2013.)

TAULUKKO 4. Ostolaskujen käsittelyhinnat (Halonon 2013).

	Hinta/lasku	Sähköisten laskujen vastaanotto
Ostolaskujen käsittely (kun laskuja 1-99 kpl/kk)	x €	x €

4.2.2 Laskutusohjelma 2

Laskutusohjelma 2 on Yritys B:n tarjoama laskutusohjelma, jonka käyttö ei vaadi avaus- tai kuukausimaksuja. Ohjelman avulla voidaan sekä lähettää sähköisiä myyntilaskuja että vastaanottaa sähköisiä ostolaskuja. Myyntilaskut voidaan lähettää sähköisesti verkkolaskulla. Ostolaskut on mahdollista vastaanottaa verkkolaskuina, sähköpostitse tai postitse skannauspalvelun kautta (Yritys B:n www-sivut 2014.)

Kuten alla olevassa kuviossa (kuvio 2) esitetään, laskutusprosessi etenee laskutusohjelmassa suoraviivaisesti laskutukseen ja tilitykseen asiakasrekisterin tietojen avulla. Saatavina palveluina ovat myös automaattinen maksuvalvonta ja automaattinen muistutus ja perintä. Prosessi on samankaltainen kuin nykyisessä ohjelmassa.

KUVIO 2. Laskutusprosessi Laskutusohjelma 2:n kautta, salattu (Yritys B:n www-sivut 2014).

Laskutusohjelmassa ei ole automaattista kirjanpitoyhteyttä, mutta sen kautta on mahdollista lähettää tarvittavat raportit kirjanpitoon tai luoda kirjanpitäjälle omat tunnukset ohjelmaan. (Yritys B:n www-sivut 2014.) Tämä ominaisuus ei siis varsinaisesti tehos-

taisi yrityksen toimintaa, sillä siihen kuluisi yhtä paljon aikaa kuin nykytilanteessa. Näin ollen laskutusprosessi ei nopeutuisi nykytilanteesta.

Nykyiseen ohjelmistoon verrattuna myyntilaskun lähetys on kalliimpaa Laskutusohjelma 2:ssa (taulukko 5). Nykyisessä ohjelmistossa kyseinen hinta on x € halvempi kuin Laskutusohjelma 2:ssa. Hinta ei kuitenkaan ole merkittävästi suurempi.

TAULUKKO 5. Myyntilaskujen hinnat (Laskutusohjelma 2:n myyntipäällikkö 2014).

Myyntilaskujen lähetys, kpl/kk	Hinta/lasku
1-50	x €

Ostolaskun hinta on myös kalliimpi Laskutusohjelma 2:ssa kuin nykyisessä ohjelmistossa (taulukko 6). Mikäli kaikki ostolaskut tulisivat nykyiseen ohjelmistoon skannauspalvelun kautta, hinta olisi sama kuin Laskutusohjelma 2:ssa. Ostolaskujen käyttöön- otosta veloitetaan lisäksi aloitusmaksu (Laskutusohjelma 2:n myyntipäällikkö 2014).

TAULUKKO 6. Ostolaskujen vastaanoton hinnat (Laskutusohjelma 2:n myyntipäällikkö 2014).

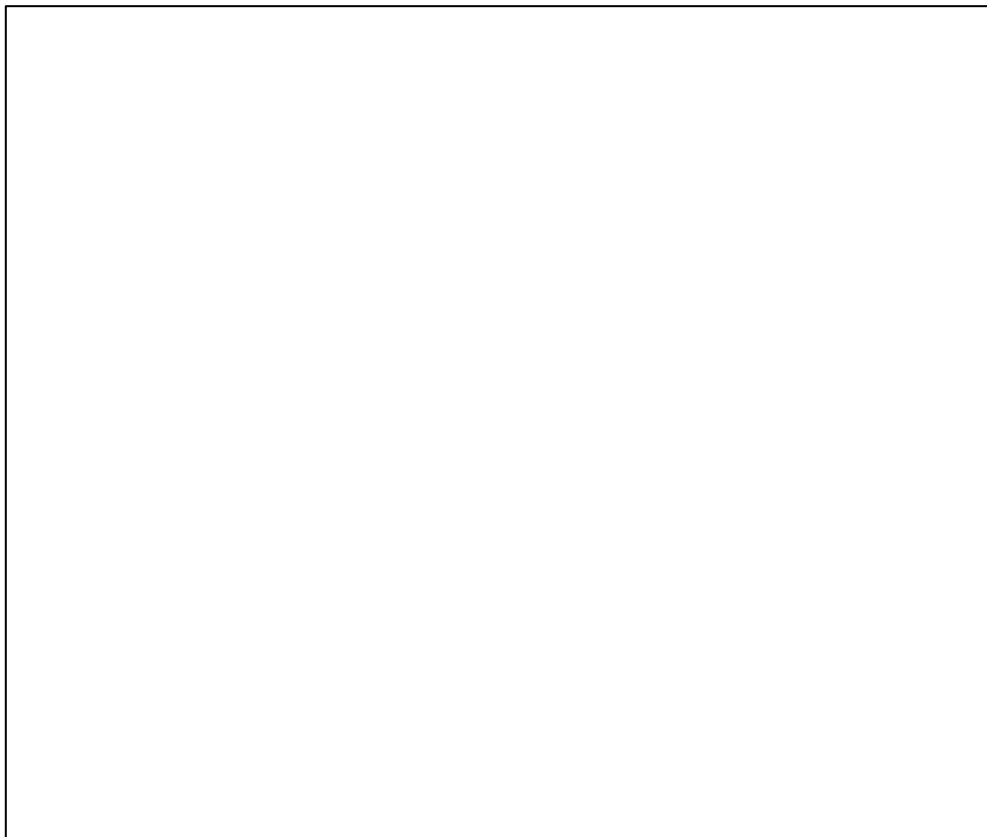
Ostolaskujen vastaanotto, kpl/kk	Hinta/lasku
1-50	x €

Hyviä puolia Laskutusohjelma 2:ssa ovat avaus- ja kuukausimaksujen puute, internet-pohjaisuus, sähköiset myynti- ja ostolaskut ja asiakas- ja tuoterekisteri. Ostolaskujen käyttöönoton aloittamisesta veloitetaan aloitusmaksu. Näiden palveluiden hinnat ovat korkeammat kuin nykyisessä ohjelmistossa. Huonoja puolia ovat hyvityslaskujen, työajanseurannan ja matka- ja kululaskujen puute. Laskutusohjelma 2 onkin lähinnä kalliimpi versio nykyisestä ohjelmasta. Tämän lisäksi se ei tarjoa merkittävää ajansäästöä, koska samat työvaiheet säilyisivät manuaalisina kuin nykytilanteessa. Laskutusprosessi ei siis tehostuisi tätä laskutusohjelmaa käytettäessä.

4.2.3 Laskutusohjelma 3

Laskutusohjelma 3 on internetpohjainen taloushallinto-ohjelmisto, joka on mahdollista hankkia SaaS-palveluna (Laskutusohjelma 3:n www-sivut 2014). Tämä soveltuisi toimeksiantajalle, jolle on tärkeää ohjelman helppo käytettävyys ja sen toimiminen internetin kautta. Kuten aiemmin on todettu, SaaS-palveluna hankittu ohjelmisto soveltuu pk-yrityksen tarpeisiin erittäin hyvin.

Laskutusohjelma 3:n laskutuspalveluihin sisältyvät myyntilaskut, matkalaskut, ostolaskut, palkanlaskenta, kirjanpito ja raportointi (kuvio 3). Lisäksi palveluun kuuluvat muun muassa maksuton asiakaspalvelu, kululaskut, asiakas- ja tuoterekisteri, automaattiset kirjanpidon kirjaukset oletusten perusteella, erilaiset raportit, sähköinen arkistointi, sähköiset pankkiyhteydet, verkkolaskujen lähettäminen ja vastaanotto, postitus- ja skannauspalvelut ja yhteydet sähköiseen viranomaisilmoittamiseen (Laskutusohjelma 3:n www-sivut 2014). Mahdollisuutena on myös hyvityslaskujen lähettäminen (Laskutusohjelma 3:n www-sivut 2014).

KUVIO 3. Laskutusprosessi Laskutusohjelma 3:ssa, salattu (Laskutusohjelma 3:n www-sivut 2014).

Tilitoimisto B:n, joka on Laskutusohjelma 3:n sertifioitu partneritilitoimisto, lähettämän tarjouksen mukaan toimeksiantajan arvionmukaiset laskutustapahtumat maksaisivat noin x euroa kuukaudessa (Tilitoimisto B:n palvelujohtaja 2014). Laskutusohjelma 3:n käynnistysveloitukset ovat x euroa. Tarjouksessa toimeksiantajalle suositellaan Laskutusohjelma 3:n X-vaihtoehtoa, johon ei sisälly kuukausimaksuja, ainoastaan tositemäärien mukainen veloitus.

Tarjouksessa eritellään kappalekohtaiset hinnat. Seuraavassa taulukossa ovat erikseen sekä myynti- että ostolaskujen hinnat (taulukko 7). Edellisiin ohjelmavaihtoehtoihin verrattuna Laskutusohjelma 3:ssa on korkeimmat hinnat yhtä laskua kohden. Kuitenkin ostolaskujen maksu on helpompaa kuin nykyisessä ohjelmassa, sillä maksatus onnistuu suoraan laskutusohjelmassa pankkiyhteyden avulla, eikä laskuja ole tarvetta siirtää erikseen verkkopankkiin (Halonen 2014). Tämä auttaa nopeuttamaan ostolaskujen maksamiseen kuluva työaika verrattuna nykytilanteeseen.

TAULUKKO 7. Myynti- ja ostolaskujen hinnat (Tilitoimisto B:n palvelujohtaja 2014).

Myyntilaskun lähetys, hinta/kpl	Ostolaskun vastaanotto, hinta/kpl
x €	x €

Hyviä puolia Laskutusohjelma 3:ssa ovat sähköiset myynti- ja ostolaskut, kirjanpitoyhteys, asiakas- ja tuoterekisteri, hyvityslaskut, internetpohjaisuus ja matka- ja kululaskut. Nämä ominaisuudet olivat toimeksiantajan vaatimuksina uudelle ohjelmistolle. Siinä on lisäksi paljon hyödyllisiä ominaisuuksia, kuten automaattiset kirjanpidon kirjaukset olettusten perusteella, erilaisten raporttien laatiminen ja ostolaskujen maksu suoraan ohjelman välityksellä, joista toimeksiantaja hyötyy tehostaakseen laskutusprosessiaan. Lisäksi tositekohtainen veloitus on hyväksi toimeksiantajan kokoiselle yritykselle, koska näin kustannukset pysyvät mahdollisimman alhaisina.

Huonoina puolina Laskutusohjelma 3:ssa ovat työajanseuranta-ominaisuuden puute ja korkeat kappalekohtaiset hinnat. Koska hinnat ovat korkeammat kuin nykyisessä ohjelmassa, siirtyminen Laskutusohjelma 3:een merkitsisi väistämättä prosessin tehostamista korkeammilla kustannuksilla. Monipuolisemmat ominaisuudet verrattuna muihin ohjelmiin voivat kuitenkin selittää korkeat hinnat.

4.3 Tilitoimiston valitseminen

Kuten aiemmin on todettu, yhtenä laskutusprosessin tehostamiskeinona on nykyisen tilitoimiston vaihtaminen toiseen. Nykyisen tilitoimiston Tilialakärppä Oy:n kirjanpidon kuukausikustannukset ovat noin 416,30 euroa ilman veroja (Halonen 2014). Kustannukset koostuvat tilitoimistopalvelujen kuukausimaksusta, kirjanpitoivienneistä, kausiveroilmoituksesta, palkanlaskennasta ja posti- ja lähetyskuluista.

Nykyisen ohjelmiston, Yritys A:n tarjoaman Laskutusohjelma 1:n, rinnalle on mahdollista ottaa käyttöön Yritys A:n konserniin kuuluvan Tilitoimisto A:n kirjanpito palvelut. Tämän lisäksi Laskutusohjelma 3:lla on useita sertifioituja ja auktorisoituja partnereita, joista Oulun alueella toimivia on kuusi kappaletta (Laskutusohjelma 3:n www-sivut 2014). Yritys B ei tarjoa laskutusohjelman lisäksi tilitoimistopalveluita, joten sitä ei oteta huomioon yhtenä vaihtoehtona.

4.3.1 Tilitoimisto A

Yritys A:n konserniin kuuluvalla Tilitoimisto A:lta ostettaviin palveluihin kuuluisivat kirjanpito palvelut, palkanlaskenta, tilinpäätös ja veroilmoitus. Seuraavat tiedot on saatu yrityksen lähettämästä kustannusarviosta. Kirjanpito palvelujen arvioidut kuukausikustannukset ovat x euroa ilman veroja. Lisäksi kirjanpito palvelujen perustamiskulut ovat x euroa. Näihin kuluihin kuitenkin lisätään vielä tuntiveloitus x euroa toimistotyöstä, minkä määrää ei ole arvioitu tarjouksen hinnoittelussa. Palkanlaskennan kuukausikustannukset olisivat arviolta x euroa, jonka lisäksi perustamiskuluja syntyisi yhteensä x euroa. Lisäksi vuosi-ilmoitus verottajalle, eläkevakuutusyhtiölle ja tapaturmavakuutusyhtiölle on x euroa. (Tilitoimisto A:n asiakaspäällikkö 2014.)

Paras käyttökokemus syntyisi, kun Tilitoimisto A:n palveluita käytettäisiin yhdessä Laskutusohjelma 1:n kanssa. Tässäkin tapauksessa myynti- ja ostolaskujen viennit menisivät kirjanpitoon kuukausittain, eli ne eivät siirtyisi automaattisesti kirjanpitoon niiden tapahtumishetkellä. Tilitoimisto A:n palvelut valitsemalla ei siis saavuteta suurta tehostamista, sillä kirjanpitoivienteihin kuluisi yhtä paljon aikaa kuin nykytilanteessakin.

4.3.2 Tilitoimisto B

Laskutusohjelma 3:n partneritilitoimistoja on Oulun alueella kuusi kappaletta. Näistä otettiin yhteyttä Tilitoimisto B:hen, joka on Laskutusohjelma 3:n sertifioitu partneri. Seuraavat tiedot on saatu yrityksen lähettämästä tarjouksesta. Tilitoimistolta ostettaisiin kirjanpito palvelut, joihin sisältyvät ostolaskut ja maksuliikenne, myyntilaskut, matka- ja kululaskut, palkkahallinto, tilinpäätös ja veroilmoitus. Näiden palvelujen arvioidut kuukausikustannukset ovat x euroa. Tämän lisäksi palvelun käynnistämiskustannuksia tulisi noin x euron verran, mihin sisältyvät yrityksen perustaminen laskutusohjelmaan, käyttäjien lisääminen, pankkiyhteyksien avaaminen ja käynnistyksen lisätoimet. (Tilitoimisto B:n palvelujohtaja 2014.)

Tilitoimisto B:n valitseminen toimeksiantajan tilitoimistoksi edellyttäisi, että myös Laskutusohjelma 3 otetaan käyttöön laskutuksessa. Näin saataisiin hyödynnettyä ohjelman ja tilitoimiston välinen yhteistyö ja automatisoidut kirjanpito kirjaukset, joista mainittiin Laskutusohjelma 3:n esittelyn yhteydessä aiemmassa luvussa. Edellisiin vaihtoehtoihin verrattuna yrityksen tarvitsemat tiedot esimerkiksi tuloksesta olisivat reaaliaikaisemmin nähtävissä.

5 TULOKSET

Seuraavassa taulukossa (taulukko 8) on eritelty ne ominaisuudet, joita tarkasteltiin toimeksiantajan pyynnöstä tarpeellisina sen laskutusohjelmalle. Vaadittuihin ominaisuuksiin kuuluivat sähköiset myynti- ja ostolaskut, automaattinen kirjanpitoyhteys, asiakas- ja tuoterekisteri, hyvityslaskut, internetpohjaisuus, työajanseuranta ja matka- ja kululaskut. Tarkastelluista ohjelmista parhaiten vaaditut ominaisuudet täyttää Laskutusohjelma 3. Näin ollen se olisi paras ratkaisu toimeksiantajalle laskutusohjelmiston valitsemisessa.

TAULUKKO 8. Halutut ominaisuudet tarkastelluissa ohjelmissa.

OMINAISUUDET	Laskutusohjelma 1	Laskutusohjelma 2	Laskutusohjelma 3
Myyntilaskut	x	x	x
Ostolaskut	x	x	x
Kirjanpitoyhteys	x	x	x
Asiakasrekisteri	x	x	x
Tuoterekisteri	x	x	x
Hyvityslaskut	x		x
Internetpohjaisuus	x	x	x
Työajanseuranta			
Matkalaskut			x
Kululaskut			x

Hintatietoja tarkastellessa nykyinen ohjelmisto on selvästi edullisin vaihtoehto. Aiemmissä luvuissa eritellyistä hintatiedoista huomataan, että Laskutusohjelma 3 oli yli kolme kertaa kalliimpi vaihtoehto kuin nykyinen laskutusohjelma. Myös Laskutusohjelma 2 on kalliimpi kuin nykyinen ohjelma, vaikka siinä onkin suunnilleen samat ominaisuudet. Kustannuksia tarkastellessa toimeksiantajalle edullisin vaihtoehto olisi siis pysyminen nykyisessä ohjelmassa. Tällöin kuitenkin tavoite laskutusprosessin tehostamisesta ei täyttyisi, sillä laskutusprosessi säilyisi ennallaan.

Tämän lisäksi laskutusprosessia voitaisiin tehostaa valitsemalla tilitoimisto sen mukaan, mikä on toimeksiantajalle helpointa ja edullisinta. Tarkastelluista vaihtoehdoista sekä Tilitoimisto A että Tilitoimisto B tarjosivat tarvittavat tilitoimistopalvelut, mutta tilitoimiston valitseminen riippuu tässä tilanteessa pitkälti valitusta ohjelmasta. Lisäksi reaaliaikaiset automaattiset kirjanpitoviennit eivät ole mahdollisia Tilitoimisto A:n kautta järjestetyssä kirjanpidossa yhdessä Laskutusohjelma 1:n kanssa. Molemmat ovat edullisempia vaihtoehtoja nykyisiin kirjanpito palveluihin verrattuna arvioitujen kustannusten perusteella. Tilitoimisto A:n ja Tilitoimisto B:n tarjoukset on hinnoiteltu hieman eri tavalla, jonka vuoksi todelliset kustannukset selviäisivät vasta käyttötilanteessa.

Yrityksen valitessa Laskutusohjelma 3:n ja Tilitoimisto B:n tilitoimistopalvelut sen sähköinen laskutusprosessi tehostuisi manuaalisuuden vähentyessä. Muun muassa tällä hetkellä paperisina olevat matka- ja kululaskut saataisiin sähköistettyä ja samalla arkistoitua sähköisesti, mikä vähentäisi paperitositteiden varastointiin varattua tilaa. Myös ostolaskut saataisiin maksettua suoraan Laskutusohjelma 3:n kautta eikä eräsiirto verkkopankkiin olisi enää tarpeellista. Tämän lisäksi laskutuksen tiedot siirtyisivät automaattisesti kirjanpitoon maksutapahtumien tapahtumishetkellä. Reaaliaikaisempi kirjanpito ei tehostaisikaan ainoastaan toimeksiantajan laskutusprosessia, vaan sen avulla se voisi tehdä liiketoimintaansa liittyviä päätöksiä aiempaa nopeammalla aikataululla. Kaiken kaikkiaan tämä laskutusratkaisu tehostaisi toimeksiantajan sähköistä laskutusprosessia merkittävästi ajankäytön ja työmäärän suhteen.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Vaikka pk-yrityksille on tarjolla jo kiitettävä määrä erilaisia sähköiseen laskutukseen tarkoitettuja ohjelmia, niiden kustannukset ja käyttöönotto saattavat vielä hidastaa niiden hankintaa. Tämän opinnäytetyön teon aikana olen tutkinut kymmeniä eri sähköisen laskutusprosessin tehostamisvaihtoehtoja toimeksiantajayrityksen tarpeita silmälläpitäen. Korkeat kustannukset ovat tulleet esiin monia laskutusohjelmia tarkasteltaessa. Pk-yrityksellä ei välttämättä ole resursseja käyttää laskutusohjelmaan suurta rahamäärää, joten edulliselle ohjelmistovaihtoehdolle olisi tarvetta. Nykyisten ilmaisten ohjelmistojen heikkoutena on niiden yksinkertaisuus ja joidenkin ominaisuuksien puute, joten sekään ei ole varteenotettava vaihtoehto pk-yritykselle joka haluaa monipuoliset sähköisen laskutuksen ominaisuudet käyttöönsä.

Ainoana vaihtoehtona pk-yritykselle näyttäisikin olevan kustannusten lisääminen sähköisen laskutuksen toteuttamiseen, mikäli se haluaa tehostaa laskutusprosessiaan. Kuten tässäkin työssä tuli ilmi, nykyiselle ohjelmistolle oli mahdotonta löytää sellaista kilpailijaa, joka olisi tarjonnut samat tai jopa paremmat palvelut edullisemmin. Johtopäätöksenäni on, että toimeksiantajan kannattaa panostaa laskutusohjelman hankintaan suuremmalla rahamäärällä. Yrityksen on hyödytöntä hankkia ilmainen laskutusohjelma, jossa ei ole kaikkia tarvittavia ominaisuuksia, ainoastaan siksi etteivät kustannukset tulisi kasvamaan. Yritys tulee luultavasti kuitenkin kasvamaan myös liikevaihdoltaan tulevaisuudessa, joten se kykenee tällaiseen investointiin. Näin ollen paras ohjelmistovaihtoehto toimeksiantajalle on Laskutusohjelma 3, joka on kallein mutta samalla ominaisuuksiltaan runsain tarkastelluista ohjelmista.

Sähköisen laskutuksen yhtenä tehostamiskeinona uuden ohjelman hankinnan lisäksi oli tilitoimiston vaihtaminen. Tällä saataisiin luotua reaaliaikainen automatisoitu kirjanpito, jota ei työn aloittamisvaiheessa ollut yrityksellä käytössä. Johtopäätöksenäni toimeksiantajayrityksen kannattaakin valita tilitoimisto sen mukaan, miten sen laskutusprosessi ja kirjaukset kirjanpitoon saadaan mahdollisimman automatisoiduiksi. Tähän oli kolme valintaa – nykyisen Tilialakärppä Oy:n, Tilitoimisto A:n tai Tilitoimisto B:n tarjoamat tilitoimistopalvelut. Näistä kahdesta ehdotan Tilitoimisto B:n valitsemista, sillä sen käyttö yhdessä Laskutusohjelma 3:n kanssa lisää tehokkuutta ja automaatiota laskutusprosessiin. Näin tietyistä manuaalisista työvaiheista päästään eroon ja kirjanpitoviennit kirjautuvat reaaliaikaisesti.

Kustannukset tulevat väistämättä kasvamaan uuden ohjelman ja tilitoimiston käyttöönotossa. Tämä on kuitenkin välttämätöntä, sillä toimeksiantajan tarpeiden mukaiset vaatimukset eivät täyty edullisimmilla vaihtoehdoilla. Täten laskutusprosessia on mahdollista tehostaa ainoastaan kalliimmalla ohjelmalla. Työn tarkoituksena oli myös löytää edullisempi ratkaisu nykytilanteeseen verrattuna, mutta sitä ei ollut mahdollista toteuttaa. Johtopäätökseni asiaan on, että tämän kaltainen investointi on samalla investointi yrityksen tulevaisuuden ja kasvun kannalta: laajemman ohjelman käyttöönotto saa aikaan myös laajemmat toiminnan mahdollisuudet tulevaisuudessa.

Tulevaisuudessa yhä useammat yritykset siirtyvät sähköiseen laskutukseen. Kysymys onkin, kuinka helposti ne voivat sen tehdä? Monissa kirjallisuuden teoksissa kerrotaan pk-yrityksille olevan markkinoilla paljon niille soveltuvia laskutusohjelmia. Kuitenkin käytännössä ohjelmat voivat olla yrityksen tarpeille liian yksipuolisia tai vastaavasti liian monimutkaisia. Niiden kustannukset saattavat myös olla turhan suuria. Pk-yrityksille tarvittaisiin enemmän sähköisten laskutusohjelmien tarjontaa. Ohjelmat voisivat olla käyttäjäystävällisempiä – sellaisia, joissa on tarvittavat ominaisuudet, joita on helppo käyttää ja jotka eivät vie käyttäjänsä vararikoon korkeilla kustannuksilla.

Mielestäni opinnäytetyö onnistui odotusteni mukaisesti. Kokonaisuudessaan käytin työhön aikaa lähes vuoden. Tämä työ on yksittäinen tapaustutkimus, jonka vuoksi johtopäätöksiä ei ole mahdollista yleistää jokaista pk-yritystä koskeviksi. Koska erilaisia vaihtoehtoja esimerkiksi laskutusohjelmien keskuudessa on niin monia, oli vaikeaa löytää juuri toimeksiantajan tarpeisiin soveltuvat ratkaisut. Hankalinta oli sellaisen ohjelman löytäminen, joka olisi ollut samalla kuukausimaksuton ja täyttänyt kaikki toimeksiantajan tarpeet. Tuntuukin, että kaikkien toiveiden täyttäminen oli mahdotonta. Myös joitakin potentiaalisia ohjelmia on voinut jäädä huomaamatta kartoituksen yhteydessä. Uskon kuitenkin onnistuneeni opinnäytetyön teossa kokonaisuudessaan hyvin.

LÄHTEET

Finanssialan Keskusliitto. 2010. Ympäristöystävällinen verkkolasku. Tulostettu 31.10.2013.

Finanssialan Keskusliitto. 2011. Elinkeinoelämän Keskusliiton ja Finanssialan Keskusliiton kysely - Yritysten verkkolaskutuksen käyttö, kuluttajat e-laskun käyttäjinä. Luettu 11.12.2013.

http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tutkimustietoa/Dokumentit/SEPA-valmiudet_122011.pdf

Halonen, J. toimitusjohtaja. 2013. Laskutusohjelma 1 -hinnasto. Sähköpostiviesti. jukka.halonen@medictes.com. Luettu 7.11.2013.

Halonen, J. toimitusjohtaja. 2014. Haastattelu 22.7.2014. Haastattelija Halonen, E.

Halonen, J. toimitusjohtaja. 2014. Tilitoimiston kuukausikustannukset. Sähköpostiviesti. jukka.halonen@medictes.com. Luettu 18.7.2014.

Helanto, L., Kaisaniemi, T., Koskinen, K., Kuntola, K. & Siivola, M. 2013. Taloushallinto. Nyt. Tilitoimistoammattilaisen opas sähköiseen taloushallintoon. Espoo: Pro-Countor International Oy.

Helsingin seudun kauppakamari. 2010. Pk-yritysten tietotekniikan ja sähköisen liiketoiminnan tarpeet 2010. Luettu 11.12.2013.

http://helsinki.chamber.fi/files/4248/Pk-yritysten_tietotekniikan_ja_sahkoisen_liiketoiminnan_tarpeet_2010_Helsingin_seudun_kauppakamari.pdf

Itella. 2013. Verkkolaskutuksen ja EDI-laskutuksen erot. Luettu 21.11.2013.

<https://verkkolasku.info/c/ec/vlinfo/info?infopage=5>

Jaatinen, P. 2009. Sähköistyvän taloushallinnon innovaatioiden kehitys ja niitä koskevat merkitykset ja diskurssit alan ammattilehtikirjoittelussa. Tampere: Tampere University Press.

Kauppalehti. 2013. Yrityksen tiedot Medictes Oy. Luettu 21.11.2013.

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/medictes+oy/19422940>

Koivumäki, J. & Lindfors, H. 2012. Pk-yrityksen taloushallinto käytännönläheisesti. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari/Helsingin Kamari Oy ja tekijät.

Koodiperhonen. 2013. Muita laskutusohjelmia. Luettu 18.12.2013.

<http://www.koodiperhonen.com/laskutusohjelmistoja>

Kurki, M., Lahtinen, M. & Lindfors, H. 2011. Verkkolasku käyttöön!. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari/Helsingin Kamari Oy ja tekijät.

Lahti, S. & Salminen, T. 2008. Kohti digitaalista taloushallintoa – sähköisen talouden prosessit käytännössä. Helsinki: WSOYpro.

- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Talentum Media.
- Laskutusohjelma 2:n myyntipäällikkö. 2014. Laskutusohjelma 2. Sähköpostiviesti. Luettu 16.6.2014.
- Laskutusohjelma 3. 2014a. Www-sivut. Luettu 8.7.2014.
- Laskutusohjelma 3. 2014b. Www-sivut. Luettu 8.7.2014.
- Laskutusohjelma 3. 2014c. Www-sivut. Luettu 10.7.2014.
- Laskutusohjelma 3. 2014d. Www-sivut. Luettu 10.7.2014.
- Medictes Oy. 2013. Yritys. Luettu 7.11.2013.
<http://www.medictes.com>
- Moilanen, T., Ojasalo, K. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät – uudenlaisista osaamista liiketoimintaan. 3. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Nordea. 2013. Eräsiirto. Luettu 22.11.2013.
<http://www.nordea.fi/yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/maksuliike/yhteys+pankkiin/er%C3%A4siirto/976462.html>
- Penttinen, E., Helsingin Kauppakorkeakoulu. 2008. Electronic Invoicing Initiatives in Finland and in the European Union – Taking the Steps towards the Real-Time Economy. Luettu 11.12.2013.
<http://epub.lib.aalto.fi/pdf/hseother/b95.pdf>
- Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. 2007. Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus?. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 2. painos. Juva: WS Bookwell Oy.
- TIEKE. 2013. EDI-OVT. Luettu 14.11.2013.
<http://www.tieke.fi/display/Verkottaja/EDI-OVT>
- TIEKE. 2013. Sähköisen laskituksen käsitteistöä. Luettu 21.11.2013.
<http://www.tieke.fi/pages/viewpage.action?pageId=17104927>
- TIEKE. 2013. Verkkolaskuformaattit. Luettu 21.11.2013.
<http://www.tieke.fi/display/verkkolasku/Verkkolaskuformaattit>
- TIEKE. 2013. Verkkolaskun tiedot ja verkkolaskun valinta. Luettu 15.11.2013.
<http://www.tieke.fi/display/verkkolasku/4.+Verkkolaskun+tiedot+ja+verkkolaskutusratkaisun+valinta>
- TIEKE. 2013. Verkkolaskusanasto. Luettu 20.11.2013.
<http://www.tieke.fi/display/verkkolasku/Verkkolaskusanasto>
- Tomperi, S. 2012. Käytännön kirjanpito. Porvoo: Edita Publishing Oy, Bookwell Oy.
- Tiltoimisto A:n asiakaspäällikkö. 2014. Tiltoimisto A:n tarjous kirjanpitopalveluista Medictes Oy:lle. Sähköpostiviesti. Luettu 16.7.2014.

Tiltoimisto B:n palvelujohtaja. 2014. Tarjous Medictes Oy. Luettu 16.6.2014.

Verkkolasku.fi. 2009. Verkkolaskuoperaattori. Luettu 21.11.2013.
<http://www.verkkolasku.fi/operattori.htm>

Yrittäjät.fi. 2013. Sähköinen taloushallinto. Tulostettu 31.10.2013. Luettu 8.11.2013.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/taloushallinto/sahkoinaloushallinto/>

Yritys A. 2013a. Www-sivut. Luettu 13.11.2013.

Yritys A. 2013b. Www-sivut. Luettu 13.11.2013.

Yritys A. 2013c. Www-sivut. Luettu 13.11.2013.

Yritys B. 2014. Www-sivut. Luettu 13.6.2014.

Öhrnberg, P. 2008. Bo Harald usuttaa yrityksiä torjumaan paperiset laskut. Kauppalehti. Luettu 11.12.2013.
<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/avoinarkisto/index.jsp?xid=2706332&date=2008/01/15>